

Toruń, 8 kwietnia 2024 roku

WUOZ.T.WZN.5142.1.8.2024.AD

D E C Y Z J A nr ZN/87/2024

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1) lit. c), art. 7 pkt 1), art. 36 ust. 1 pkt 1), art. 37a) ust. 1, 2 i 3, art. 89 pkt 2) ustawy z 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2023, poz.1904), art. 104 § 1 i 2 ustawy z 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2023, poz.803) oraz § 12 ust. 1 pkt 1)-7), ust. 2 pkt 1-6), ust. 3 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 2 sierpnia 2018 r. *w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków* (Dz. U. z 2021 r. poz. 81);

po rozpoznaniu wniosku: z 15 lutego 2024 roku Parafii Rzymskokatolickiej p.w. św. Jakuba Apostoła w Żmijewie;

w sprawie: wydania pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - kościele p.w. św. Jakuba Apostoła w Żmijewie, polegających na konserwacji i restauracji elewacji wschodniej ze szczytem wschodnim wraz z jego częścią zachodnią od strony dachu oraz fragmentem ścian bocznych, fragmentu elewacji południowej od narożnika południowo-zachodniego do kruchty południowej oraz zachodniej ściany kruchty południowej.

p o z w a l a m

- 1) Parafii Rzymskokatolickiej p.w. św. Jakuba Apostoła w Żmijewie, Żmijewo 2, 87-305 Zbiczno;
- 2) na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy elewacjach kościoła p.w. św. Jakuba Apostoła w Żmijewie, zabytku wpisanym do rejestru zabytków decyzją z 7 lutego 1931 roku pod nr A/369.
- 3) Kierować pracami konserwatorskimi i restauratorskimi albo samodzielnie je wykonywać mogą tylko osoby spełniające wymagania o których mowa w art. 37a ust 1 i 2 ustawy z 23.07.2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.
- 4) Należy przekazać Kujawsko-Pomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed rozpoczęciem prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby o której mowa w pkt 3 niniejszej decyzji:
 - a. imienia, nazwiska i adresu osoby o której mowa w pkt 3;
 - b. dokumentów potwierdzających spełnienie przez tę osobę wymagań o których mowa w art. 37a ust 1 i 2 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*;

c. oświadczenia osoby o której mowa w pkt 3 o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo samodzielnego ich wykonywania.

- 5) Zakres i sposób prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac konserwatorskich i restauratorskich: konserwacja i restauracja elewacji wschodniej ze szczytem wschodnim wraz z jego częścią zachodnią od strony dachu oraz fragmentem ścian bocznych, fragmentu elewacji południowej od narożnika południowo-zachodniego do kruchty południowej oraz zachodniej ściany kruchty południowej w tym metalowego krzyża z wiatrowskazem w zwieńczeniu szczytu wschodniego, drewnianego deskowania gzymsu pod dachem oraz drewnianych żaluzji w oknach, usunięciu wylewki betonowej wzdłuż murów kościoła, a w jej miejscu uzupełnienie terenu ziemią i trawą, wykonaniu koryt odpływu wody pod rurami spustowymi, na elewacji południowej usunięciu metalowych skorodowanych rur komina wg „programu prac konserwatorskich i restauratorskich elewacji kościoła p.w. św. Jakuba Apostoła w Żmijewie” opracowanym przez mgr Katarzynę Bednarczuk, dr Aleksandrę Gralińską-Grubecką w Toruniu 2024 roku.
- 6) Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.
- 7) **Termin ważności pozwolenia: grudzień 2025 roku.**

Jednocześnie zobowiązuje się wnioskodawcę do przestrzegania następujących warunków, które mogą zapobiec uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku:

1. zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac;
2. zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie podjęcia określonych czynności związanych z wydanym pozwoleniem, przynajmniej 3 dni przed dniem rozpoczęcia tych czynności;
3. niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac;
4. prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac oraz opracowania wyników tych badań, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazaniu jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac;
5. opracowaniu sposobu postępowania po zakończeniu wskazanych w pozwoleniu prac i przekazaniu tego opracowania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac;
6. powiadomieniu Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o planowanym terminie rozpoczęcia prowadzenia prac konserwatorskich i przed ich

rozpoczęciem zwołaniu komisji konserwatorskiej z udziałem K-P WKZ, celem wstępnego omówienia zakresu i metody prowadzenia planowanych prac konserwatorskich i restauratorskich.

8. przed przystąpieniem do oczyszczania wskazanych w pozwoleniu powierzchni elewacji jedną z zaproponowanych w programie konserwatorskim ww. metod, należy wykonać niewielkie próby na elewacji: oczyszczania metodą na sucho zbliżoną do le gomme i parą wodną pod ciśnieniem, uzupełnieniu wybranego fragmentu cegieł oraz spoin właściwymi masami i tynkami i powiadomieniu K-P WKZ w celu komisyjnego wyboru najwłaściwszej dla zabytku metody.

9. Przed przystąpieniem do scalenia kolorystycznego z oryginalnymi materiałami cegieł i spoin poprzez malowanie farbami zaproponowanymi w programie konserwatorskim ww., należy wykonać próbę na niewielkiej powierzchni i powiadomić K-P WKZ, w celu komisyjnej oceny wyboru krycia farbą transparentną.

10. Po usunięciu wtórnych tynków w przypadku stwierdzenia rytów dekoracji maswerkowej lub śladów malarskiego opracowania oryginalnych tynków, należy niezwłocznie powiadomić K-P WKZ, zwołać komisję składającą się z K-P WKZ, historyka sztuki, konserwatora zabytków w celu podjęcia decyzji o dalszych działaniach przy obiekcie oraz opracowania szczegółowego programu postępowania konserwatorskiego.

Uzasadnienie

Do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Toruniu w dniu 16 lutego 2024 roku wpłynął wniosek proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej w Żmijewie, w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, polegających na konserwacji i restauracji elewacji wschodniej ze szczytem wschodnim wraz z jego częścią zachodnią od strony dachu oraz fragmentem ścian bocznych, fragmentu elewacji południowej od narożnika południowo-zachodniego do kruchty południowej oraz zachodniej ściany kruchty południowej, w tym metalowego krzyża z wiatrowskazem w zwieńczeniu szczytu wschodniego, drewnianego deskowania gzymsu pod dachem oraz drewnianych żaluzji w oknach. Do wniosku dołączono dekret z 22 września 2022 roku o powołaniu ks. Pawła Rochmana na Proboszcza Parafii w Żmijewie, zaświadczenie o posiadanej przez Parafię Rzymskokatolicką pw. św. Jakuba Apostoła w Żmijewie osobowości prawnej, dowód uiszczenia opłaty skarbowej, program prac konserwatorskich i restauratorskich elewacji kościoła pw. św. Jakuba Apostoła w Żmijewie. Z urzędu sprawdzono eKW stwierdzając władanie kościołem w Żmijewie przez Katolicką Gminę Kościelną w Żmijewie, gm. Zbiczo.

Kościół w Żmijewie, w którym planowane są prace konserwatorskie i restauratorskie wpisany jest do rejestru zabytków, dlatego zasadne było wystąpienie Inwestora do Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w celu uzyskania pozwolenia w formie decyzji administracyjnej, w trybie art. 36 ust.1 ustawy z 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zmienne czynniki atmosferyczne przyczyniły się do zniszczeń w obrębie lica ceglanego muru i fragmentów z gładów narzutowych oraz powierzchni tynkowanych kościoła. Wcześniejsze prace przy jego elewacji, mające na celu wypełnienie pęknięć, przeprowadzono przy pomocy zapraw cementowych, których użyto również do przespoinowania gotyckich ścian elewacji kościoła. Doprowadziło to do zniszczenia cegieł, ich osypywania, a spoiny mają oprócz nieodpowiednich właściwości materiałowych, niewłaściwy kształt. Zapraw cementowych użyto również do spoinowania kamiennego cokołu. Spowodowało to zawilgocenie w partiach cokołowych, zwłaszcza po stronie północnej. Oryginalne historyczne spoiny, które zachowały się jedynie w ościeżach okiennych posłużą do odtworzenia brakujących lub niewłaściwie wykonanych spoin. Użyta wcześniej do naprawy nowa cegła jest słabej jakości, dlatego należy zastosować cegły, o nasiąkliwości zabytkowych cegieł gotyckich, która wg badań wynosi ok. 9,6 -16% .

Zaplanowano usunięcie wszystkich niewłaściwych uszczelniających materiałów jak: cementowe i cementowo-wapienne zaprawy w spoinach, tynkach, uzupełnieniach ubytków, cementowych wypełnieniach pęknięć, w zwieńczeniach sterczyn na szczycie wschodnim oraz betonowej wylewki wzdłuż murów kościoła. Oczyszczenie powierzchni elewacji z nawarstwień, uzupełnienie ubytków oryginalnych materiałów oraz scalenie kolorystyczne powierzchni z oryginałem przywróci cechy stylowe, wartości estetyczne i historyczne bryły kościoła. W blendach i fryzjach wzmocnione będą fragmenty średniowiecznych wypraw tynkarskich.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1) lit. c), art. 7 pkt 1) i art. 36 ust. 1 pkt 1) ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami orzeczono jak w rozstrzygnięciu.

Pouczenie

Od decyzji niniejszej przysługuje stronie odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za moim pośrednictwem w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia (art. 127 § 1 i § 2 oraz art. 129 § 1 i § 2 k.p.a.) przed upływem terminu do wniesienia odwołania strony mogą zrzec się prawa do wniesienia odwołania od niniejszej decyzji. Z dniem doręczenia Kujawsko-Pomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. Zrzeczenie się prawa do wniesienia odwołania skutkuje brakiem możliwości odwołania od decyzji oraz jej zaskarżenia do wojewódzkiego sądu administracyjnego (art. 127a §1 k.p.a.)

Otrzymują:

1. Parafia Rzymskokatolicka w Żmijewie;
2. WUOZ.T.WZN aa

Kujawsko-Pomorski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
mgr Sambor Gawiński

GLÓWNY SPECJALISTA
ds. ochrony zabytków nieruchomych

Anna Dymek
mgr Anna Dymek

Opłata skarbową w wysokości **82**.....
dokonana dnia **30.08.23** kwit nr
rachunek bankowy nr
37116022020000000083440799